

van lezingen en voordrachten, gehouden op bijeenkomsten van de " O R D E D E R V E R D R A A G Z A M E N " Voor wekelijkse ontvangst opgeven aan: J. L. Buitendijk. Alg. Leid., Buys Ballotstraat 11's-Gravenhage. Alle correspondentie: Alg. Secr. W. Chr. C. v. E I J K E L. Magnoliastraat 32 's-GRAVENHAGE. Telefoon: 32 44 77 .

x in de kantlijn betreft de vraag.
- " " " " het antwoord.

Goeden avond vrienden,

Aan het begin van de avond moet ik U weer verzoeken om vooral niet te denken dat wij nu alles weten en dat datgene wat wij zeggen nu het enige is wat waarde heeft. Wat wij U brengen heeft voor onszelf natuurlijk waarde en het is - voorzover als wij dat maar enigszins na kunnen gaan - waar. En datgene wat wij niet bewijzen kunnen is in ieder geval iets wat we zelf geloven, want anders zouden wij het U niet vertellen. Maar het is aan U en speciaal aan U, de taak om hieruit te zoeken datgene wat voor U waarde heeft, om zelf te vinden wat voor U een leidraad is naar misschien een beter bewustzijn. En daarmee kan ik het dan verder wel als voldoende belicht beschouwen. Het wordt hier zo vaak gezegd, dat ik werkelijk wel aanneem dat U werkelijk wel denkt, dat U zelf nadenkt en dat U heus niet hier alles maar zonder meer voor zoete koek opeet. En vanaf die zoete koek zou ik dan over willen gaan tot de grote vraag die mijn onderwerp voor deze avond dan is, de vraag: WAT IS DE WERKELIJKE WAARHEID, WAT IS DE WERKELIJKE OPENBARING OP AARDE? Ik hoop dat dat onderwerp Uw goedkeuring kan wegdragen. Wanneer wij de verschillende godsdiensten, levensbeschouwingen en zelfs ideologische richtingen op aarde bezien, dan valt ons voortdurend op dat zij in zekere zin aan elkaar gelijk zijn; de een gaat wat verder deze kant uit, de ander zal misschien iets meer naar de andere kant gaan, maar het eigenlijke kernpunt ligt toch altijd wel ongeveer gelijk. Wanneer dit nu een verschijnsel was dat we konden lokaliseren in - laten we zeggen - twee of drie honderd jaar, waarin al die godsdiensten hun ontstaan gevonden hebben, die filosofieën etc., dan zou dat verklaarbaar zijn uit de tijdsgesteldheid, de behoeften en noden van de mens etc. Echter de ervaring leert ons - wanneer wij afgaan zelfs op de tijdswaardering en -rekening, zoals die gesteld wordt door de historici - dat, zelfs voor U na-gaanbaar, deze openbaringen, deze godsdiensten, deze levensbeschouwingen, ontstaan zijn over een periode van bijna tien duizend jaar. Het is bewezen dat acht duizend jaar geleden reeds bepaalde religieuze opvattingen bestonden die erop wijzen dat zekere principes reeds toen werden aanvaard. En zelfs in Uw laatste tijd zien wij steeds weer meer richtingen geboren worden - denkrichtingen, religieuze richtingen - die zeggen: en nu gaan wij het goed doen en al die tijd is dat eigenlijk niet gebeurd. Nu heb ik een studie gemaakt - althans geprobeerd te maken - van de mens en de godsdienst. En ik heb daar verschillende punten in gevonden die voor U misschien belachelijk eenvoudig zijn, maar die toch - in het kader van het geheel gezien - zeer belangwekkend genoemd zouden kunnen worden. Allereerst was er dit: zolang als er een mensheid bestaat, die wij als mens mogen betitelen - dus die ontgroeid was aan het zuiver instinctieve leven - heeft het begrip "God" bestaan. Vóór die tijd vinden wij wel begrippen die het goddelijke benaderen, maar door een substituëren van stoffelijke waarden is dat idee wel teveel vertroebeld. Echter op de achtergrond van zelfs de meest primitieve leringen - die gepaard gaan met tovenarij en wie weet wat nog meer - vinden wij altijd de grote God. Wij vinden dan verder dat de mens zich deze God altijd voorstelt als iemand en niet als iets; men spreekt niet over de goddelijke kracht zonder meer, maar te allen tijde schijnt er een behoefte te zijn aan vormgeving. En wanneer de grote filosofen en denkers, de grote meesters en leraren, dan ook de mensheid benaderen en trachten hun visie op God naar voren te brengen, dan vinden wij onmiddellijk achter alle symbolen, achter alle verhalen, de gedachte terug: God. Voor de mensen die deze stellingen aanhoren blijft over het algemeen God een persoonlijkheid, echter op de achtergrond van elke religie, elke godsdienst, elke zich met God bezig houdende wereldbeschouwing, vinden wij God in Zijn primaire vorm als een onbestemde macht die schijnbaar niet te omschrijven of uit te drukken is. Wanneer dit van het begin tot aan het einde zo is geweest, dan kunnen wij dus zeggen dat in vele gevallen de voorstellingen gegeven van God, niet zijn reële beschrijvingen, maar zijn als het ware omkledingen van aan-gevoelde feiten, van ervaringen, die niet in het stoffelijk woord zonder meer weer te geven waren. Geen woordelijke waarheid dus maar een symboliek waarin God zoveel mogelijk wordt gekarakteriseerd zoals de persoon in kwestie God ziet. Van-daar dat God zoveel eigenschappen heeft als er verkondigers zijn van Zijn bestaan. Die veelheid van vormen moet dus noodgedwongen liggen in de mens. En waar deze veelheid van vormen in de mens ligt en wij de mens toch kennen als schepsel Gods, is de waarheid waarschijnlijk dat al deze aspecten in het werkelijk goddelijke in-derdaad bestaan, echter slechts een deel daarvan uitmaken. Dan is het tweede punt - dat evenzeer belangrijk is - de offergedachte. Het schijnt dat geen gods-dienst, geen ideologie en geen levensbeschouwing mogelijk is, die niet ruimte

laat voor de offergedachte, voor de verplichting zelfs die aan de mens wordt opgelegd, om te offeren. Wanneer men op de keper dit alles gaat beschouwen, dan blijkt vaak dat het offer tevens de betekenis heeft: zelfbeheersing; gij moet Uzelf beheersen. Dit is erg belangrijk, daar wij zien dat dit ook wordt overgenomen in z.g. niet-godsdienstige wereldbeschouwingen als, en ik noem er nu maar een paar b.v.: het communisme, het nationaal-socialisme, de verschillende absolutistische groepsregeringen, fascisme, noemt U ze maar op, die elk voor zich trachten om het politiek leven en denken te maken, niet tot een nutsinstelling maar tot een geloofsstelling: zo is het goed en het kan niet anders. Dan vinden wij verder - en dat is een zeer grote eigenaardigheid - dat alle richtingen in hun leraren, niet staan tegenover andere belijdenissen en bekentenissen; zij zullen deze becritiseren in hun uiterlijke fouten, zij zullen trachten zelfs een hervormde leer te stellen, waarbij de fouten wegvallen, maar zij veroordelen zelden of nooit. Dit zou dus inhouden dat al deze meesters, of filosofen, of leraren, gezondenen, profeten - hoe U ze noemen wilt - in zich voldoende hebben om te begrijpen dat elke leer en elke leerstelling zijn taak heeft op aarde. En dan het volgende punt dat misschien het meest menselijke maar daarom ook het meest ridicuul is; wij zien dat in de plaats van het volgen van de leer zelf, komt het verheerlijken van de profeet die uiteindelijk maar al te vaak een plaats in gaat nemen direct naast God of in sommige gevallen zelfs met God vereenzelvigd wordt. En dan gaat men in Zijn mond de woorden leggen die gebruikt worden om te bewijzen dat men het zelf goed heeft en dat iedereen het verder verkeerd heeft. Vanuit deze conclusies uitgaande, zou ik toch wel een ogenblik willen spreken over God, eigenlijk misschien overbodig; ik zou het toch willen doen. God zal zeer zeker niet zich kunnen hechten alleen maar aan één leer of één persoonlijkheid. Hij kan misschien uitdrukken een voorkeur, aangenomen dat Hij dit zou willen; ik geloof niet dat iets voor God onmogelijk is. Maar ik vraag mij af: zal Hij dit inderdaad doen; zal Hij niet uitgaan van de stelling: "leef zo goed mogelijk dan zijt ge Mij waardig?" En de leer is dan uiteindelijk bijkomstig. Het gaat er niet om of gij nu absoluut gelijk hebt of niet; het gaat er om of gij datgene doet wat volgens U de taak en de verplichting is die U wordt opgelegd. Wanneer ge dat zult doen, dan zal Hij U waarschijnlijk ook wel verder helpen, want dan hebt ge immers getoond dat ge Hem waardig wilt zijn. En in deze poging Hem waardig te zijn, zal Hij dan zeer zeker niet aarzelen U al datgene te verschaffen wat U nodig heeft om verder te komen op Uw levenspad. Dan vraag ik mij af: is het dan nuttig om mensen te bekeren? Bekereren is iets waar wij het nu eigenlijk niet zo erg op begrepen hebben aan onze kant. Bekereren is n.l. iets dat in zijn diepste consequenties betekent - zoals het uitgeoefend wordt - het opdringen van de eigen mening aan een ander, heel vaak met alle middelen. Waar dit gebeurt door hulp, overtuiging en eigen goedheid - en dus de mens wordt gebracht tot het begrip: deze levensaanschouwing, deze levenshouding maakt een mens beter dan hij kan zijn krachtens de mijne en daarom is deze overtuiging goed - dan wil ik het accepteren, sois! Maar men heeft geprobeerd om te vuur en te zwaard te bekeren, men heeft economische pressie doen gelden en doet dat in sommige gevallen nog om bekeringen te bewerkstelligen. Men gebruikt praktisch elk middel om een ander de eigen overtuiging op te dringen. Kan dat in Gods bedoeling liggen? Indien dit in Gods bedoeling ligt, waarom zou Hij dan al die verschillende overtuigingen toelaten? Als Hij nu werkelijk vindt dat er maar één leer moet zijn en één godsdienst en één waarheid, dan geloof ik toch wel dat Hij in staat is om de gehele wereld ertoe te brengen om deze te accepteren. Wij behoeven dus niet te strijden over het al of niet ware van een godsdienst; wij moeten alleen strijden tegen onszelf, wanneer we anderen - tegen hun wil in - zouden willen overtuigen dat wij gelijk hebben en zij niet. Wij behoeven niet te strijden tegen een bepaalde leer, maar we moeten alleen zorgen dat wij onze eigen leer tenminste volledig uitleven; dat zult U hopelijk met mij eens kunnen zijn. Wanneer wij dit doen dan zou het al een hele wrede God moeten zijn, die ons uit zou sluiten van Zijn heerlijkheid. En daar heb ik dan ook tevens een punt dat ik misschien ook nog eventjes aan moet snijden n.l. deze heerlijkheid ook in veel verschillende vormen uitgedrukt. Gijzelf spiritualisten over het algemeen, zult spreken over de sferen en het Zomerland, de Christen spreekt over de hemel, het hemels Jeruzalem of misschien wel over de gouden stad aan de glazen zee; een ander weer zal spreken over het paradijs als een soort tuin; dát is Gods heerlijkheid. Een ieder heeft daar z'n eigen symbolische voorstelling voor. Maar hindert het nu eigenlijk of die symbolen helemaal juist zijn? Gaat het ons erom om speciaal in een Zomerland te komen, nietwaar, waar je de ananassen overal ziet en waar je rijkelijk voorzien wordt - als in lui-lekkerland - van alle heerlijkheden? Of is het van belang dat U onmiddellijk wanneer U boven komt de maat genomen wordt voor een wit kleed met twee vleugels en dat de goudsmid aan komt rennen met Uw gouden harp en bazuin en een kroontje? Is dat alles wat ge wilt bereiken? Nietwaar, het is eigenlijk zinloos. Ja, ik spot er niet mee; U denkt dat ik ermee spot. Ik zeg dit alleen nu eens een keertje in niet dweepzieke woorden; ik zet het eens even neer zoals het is, zoals U het allemaal gelooft, elk op zijn eigen wijze, als iets wat betekent een verbeterde wereld zonder meer, waarin U zelf het hoofdpunt bent en buitengewoon

gelukkig rond zult gaan. Ik geloof niet dat er enige wereld bestaat - of enige sfeer - waarin dit inderdaad waar is. Ik geloof niet aan die éne belangrijke persoon die nu volledig gelukkig wordt gemaakt omdat hij braaf is, zonder dat hij er zelf verder iets voor hoeft te doen. Ik geloof in een God die redelijk is - almachtig zeker - maar een onredelijke God zou volgens mij onevenwichtig zijn. Een onevenwichtige God vertoont zoveel gebreken dat ik niet anders aan kan nemen dan dat er boven Hem nog wel een ander staat, die het beter weet. Dus al deze dingen, al deze meningsverschillen, zijn oppervlakkig. De mens en de Godsdienst, ach, ze ontmoeten elkaar op vele wonderlijke paden en ze trachten soms om gezamenlijk een grote weg te gaan en ze komen al heel gauw tot een veroordelen van een ieder die niet juist deze kronkelweg biedt, die niet zegt: ik ga ook Uw pad, maar die zegt: ik zoek het op een andere manier. Kijk, als de godsdienst dat doet dan bewijst ze daarmee dat ze niet God dient maar de mens. Dan dient ze niet de God die ze voorgeeft te dienen maar de eigen waan van de mensen en meer niet. Ik geloof niet dat het de bedoeling is dat een godsdienst dat doet, maar de mensen hebben het ervan gemaakt, ook van de beginne. En wanneer we dan gaan kijken wat de werkelijke leraren en filosofen hebben gebracht - en nu scheer ik ze allemaal over één kam een ogenblik - hopende dat niemand van U mij nu toe zal roepen: ja, maar denk je toch vooral om de Gautama Boeddha, of denk je om Christus of denk je om wie dan ook. Dus het gaat hier niet om wie het gezegd heeft; ik neem ze allemaal als één geheel, zo juist of onjuist als dat volgens U moge zijn. Wat vind ik dan? Dat zij te allen tijde degenen zijn geweest die niet hebben gezegd: "zonder mij kom je er niet", maar die gezegd hebben: het wezen dat ik in mij draag dat is de weg en dat is de waarheid; ze hebben nooit gezegd: ik ben het. Ze hebben gezegd: gij zult het moeten doen, maar ge zult U moeten aanpassen aan de regels die Ik als noodzakelijk voor mijzelf gevonden hebbende - die mij als het ware geopenbaard zijn, die in mij geboren werden - die zult ge moeten gaan als ge langs Mijn weg wilt komen tot een goed einde. En dan gaan ze verder en dan zeggen ze: ik veroordeel niet die of die, ik veroordeel niet een Mohammedaan, of een Boeddha, of een Hindoe of een Brahmaan, toevallig omdat hij nu niet dat is wat Ik leer; dat doen de mensen alleen. Maar Hij zegt wel: waar ge ze ontmoet, zult ge ze moeten helpen op hun pad, juist gij, want gij hebt immers Mijn waarheid in U. Dan is het ook Uw taak om U uit te leven in het helpen van Uw medemensen, opdat ze aan U kunnen zien dat ge goed zijt, dat Uw weg - althans voor U zeker - de juiste is. Wanneer we zo gaan interpreteren vrienden, dan kunnen we evengoed de leer van Tao nemen en de beschouwingen van Lao-tze, als we kunnen gaan bekijken de Veda's, de oude wijsheden van West en Oost, of de meest moderne lering. Waar een leer oprecht is en waar een leraar oprecht is, daar zal hij nooit komen tot het verwerpen van de ander. Men legt hem dit gaarne in de mond omdat de leerlingen zich niet kunnen voorstellen dat er naast hun meester nog een andere kan bestaan. En zelfs daarvan zullen ze terugkomen. En nu wil ik niet ver gaan en gaan zoeken alleen in het verleden en in al die dingen die U ergens anders ook kunt leren, maar ik wil eens even op de toekomst ingaan. Weet U wat in de toekomst het Christendom zal betekenen? Het Christendom dat kent U allemaal, ken ik ook, ik geloof er in; het is de weg die ik gekozen heb. Ik zeg niet dat het de enige is. Die zullen zeggen: Jezus was een Meester die leraarde, Hij was een groot Profeet maar Hij was niet zonder meer een brok van God dat op aarde nu eens even mens werd; Hij was werkelijk mens en het goddelijke dat in Hem was, dat kon slechts geboren worden omdat Hij eerst als mens goed was. En wanneer dat, mijne vrienden, het begin is - de basis van een nieuw, een vrijer Christendom - dan zal de volgende conclusie getrokken worden: Wanneer ik goed leef, wanneer ik tracht om evengoed, onzelfzuchtig te zijn, even eerlijk als Hij was, dan zal ook in mij die goddelijke kracht levend worden. En dan zal het dus niet meer gaan om de verering van Christus maar om het worden tot drager van Christus, van Christus' gedachte. Dan zal het er niet meer om gaan om goddelijke wonderen zonder meer af te smeken door bedelarij, maar door ze zich waardig te tonen, wetende dat alleen de waardigen door God beloond worden, dat allen de waardigen - krachtens Gods wetten - het recht krijgen daarop. En wanneer dat gebeurt, dan zullen er heel veel mensen deze leer verwerpen, men zal het noemen de meest grove ketterij die er ooit verkondigd is; men zal zeggen dat dit Satanswerk is, men zal zeggen dat dit dwaasheid is. Maar degenen die dat zeggen, zullen het veelal eerder zeggen, omdat ze zich niet opgewassen voelen tegen de taak die dit Christendom hun oplegt, dan omdat ze nu werkelijk geloven dat het niet mogelijk is. De mens gelooft graag wat hij zelf wil en vandaar vrienden, dat er in Uw wereld een hele hoop zijn, die geloven dat zij nu toch heus wel mogen oordelen en dat zij toch heus de waarheid wel te pakken hebben, alleen omdat ze zich niet voor zouden kunnen stellen dat zij - hoogstaande wezens - het eens een keer fout zouden kunnen hebben. En laten we dat nu om te beginnen eventjes voor onszelf althans verbeteren, al die andere dingen komen; die zijn niet op te houden. Geloof me, er zal wel eens een ogenblik komen dat men ze alle naast elkaar zet in één kerk, dat men in boeken in één kerk gelijktijdig doet verkondigen, dat men hun werken en hun leven ten voorbeeld stelt

aan de gehele wereld, niet van één maar van velen. Zoals eens in het Oude Testament de verschillende profeten met hun leerlingen, de mens gezamenlijk tegemoet konden treden - vastgelegd door hun vereerders - zo zal het in de toekomst gaan met deze grootsten der profeten, deze groten, uit wiens leringen een godsdienst kon ontstaan. Maar voordat het zover is, zal de mens, gij en ook wij - want ook wij zijn mensen, al leven we dan misschien niet precies zoals gij dat doet - zullen wij moeten leren niet te oordelen maar in onszelf te worden tot dragers van de gedachte die we met de mond belijden, tot belevers van de grote leer die wij als waar erkennen. En eerst wanneer we dat doen, zullen we althans voor onszelf de mogelijkheid scheppen, de waarheid in haar geheel te gaan erkennen. Zie vrienden, daarmee heb ik nu eigenlijk alles gezegd wat ik vanavond zeggen wilde. Als er iemand onder U is die zich geroepen voelt om hier een opmerking over te maken, om hier misschien op een fout te wijzen die ik begaan heb - hetzij reël hetzij in zijn ogen - dan ben ik gaarne beschikbaar om ook daarop te antwoorden zo goed als ik het kan.

x Ja, ik zou graag een opmerking willen maken: in Uw betoog daar ben ik tot de ontdekking gekomen dat in het Oude Testament daar kon je ook hetgeen vinden wat U hier naar voren gebracht heeft, want ook Jezus heeft gezegd: kijk niet naar de splinter in een ander mans oog maar wel naar de balk in Uw eigen oog. Tevens in de naam Israël vinden we de godsdienst van Assuren van Egypte en van de Hebreërs samen, die staan daar alle drie vermeld als dat ze waardig waren voor God om die dienst te houden. Maar nu is mijn opmerking: is het niet dat wij teveel naar buiten kijken inplaats van binnen in ons, want het koninkrijk der hemelen is toch binnen in ons nietwaar? Ik geloof dat we dan verder komen dan dat we steeds naar buiten kijken en hier naartoe en daar naartoe lopen, want dan zullen we harder groeien, als we binnen in ons vroeten. Ik heb gezegd.

- Dan mag ik daar misschien het volgende antwoord op geven: U heeft volkomen gelijk, maar ik heb dit niet ontkend, in tegendeel verschillende malen zelfs bevestigd; ik heb alleen daaraan vastgeknoopt de opmerking dat het niet alléén in het Oude Testament te vinden is, en niet alléén in de Evangeliën, dat het te vinden is in vele andere werken, dat er vele meesters en leraren zijn die de Christen blindelings voorbij loopt en die toch ook zijn aandacht zeker waardig zijn, al zou het alleen maar zijn om te leren begrijpen dat de grote kernwaarheid die achter alles ligt - bij elke godsdienst en zelfs bij elke filosofie - praktisch toch weer de gelijke wordt. Dus, ik geloof dat we dat hiermede hebben afgedaan. Is er nog iemand?

x Deze vraagsteller komt uit Pakistan en is niet goed door het toestel te verstaan. .... Moeten wij ook zeggen dat God zelf iets gedaan heeft wat niet goed was. Als we nemen heel oude tijd b.v. tijd van Krishna en Boeddha; in die tijd waren ook godsdiensten die in die landen heersten. Maar Joseph en Jezus gekomen om te bekeren. Als de bekering niet goed was geweest... Later Mohammed gekomen zelfde gedaan wat Jezus deed, wat Boeddha deed. Hij heeft ook fouten van vroegere mensen aangewezen, gezegd hier is de weg, kom, zoals Jezus heeft gezegd: Ik ben de weg, de waarheid; zo heeft ieder profeet gezegd. Ieder in z'n tijd getracht de mensen te bekeren, welke wij achtten dat die weg van God was.

- Ja, ik kan met U meevoelen en ik begrijp zelfs het probleem wat U hier wilt stellen, zeer goed. U wilt zeggen: maar bekeren dat is toch eigenlijk een helpen van de mensheid en dit hebben al die groten gedaan. Nu stel ik daar dit tegenover: al deze groten hebben inderdaad hun leer verkondigd, maar ze hebben nooit of te nimmer op iemand pressie uitgeoefend om deze leerstellingen te aanvaarden; ze hebben hun de grote vrijheid gegeven om te verwerpen of te aanvaarden naar eigen inzicht en zij zijn zelfs zover gegaan dat zij in sommige gevallen - een plaats waar men hen niet wenste aan te horen - rustig voorbijtrokken. Dit is bekend van Boeddha, dit is bekend van Jezus, nietwaar? En wanneer ik mij dus wend tegen het bekeren, dan beschouw ik het verkondigen van een leer - dus het ter kennis brengen aan belangstellenden - niet als bekeren. In tegendeel, dit is het onderwijzen, zij leraarden; zij bekeerden niet. Het is een heel foutieve opvatting m.i. om iemand niet alleen een leer voor te leggen waar men zelve dan aan gelooft, maar deze te trachten - hetzij door stoffelijke voordelen ofwel door een zekere pressie uit te oefenen - te brengen tot het aanvaarden hiervan; dit is het bekeringsproces. Dit is het bekeringsproces wat b.v. in Byzantium plaatsvond. Dit is het bekeringsproces wat Karel de Grote gebruikte, zoiets van: ga de rievier in en laat je dopen of laat je kop afslaan; dat is de bekeringstactiek die b.v. - naar men ons zegt - de Algerijnen hebben uitgeoefend toen ze zeiden: als je je tot de leer van de Profeet bekennt dan mogen we je niet als slaaf houden, dan zullen we je vrijlaten en dan zullen we je ook nog wel helpen aan een baantje en aan een positie. Deze wijze van bekeren verwacht twee waarheden, zij verwacht n.l. de waarde van het geestelijke met die van het stoffelijke; zij wil als het ware door stoffelijke pressie, een geestelijke rijpheid doen ontstaan, en dat gaat niet. En wanneer ik mij dan ook op dit bekeren heb geworpen in mijn betoog, heb ik dat heus niet gedaan

om daarmee iemand die eerlijk zijn eigen mening aan anderen voorlegt - indien ze wensen toe te horen - te zeggen: dit is niet goed. Maar de omstandigheden - ook hier te lande - zijn van die geaardheid dat, wanneer b.v. een Christen van één belijdenis komt in een gemeenschap waar een andere belijdenis de boven-toon voert, dat men ook stoffelijk vaak tracht pressie uit te oefenen op deze persoon - om zijn eigen opvattingen van het Christendom - te verlaten en daarvoor andere te accepteren. Hetzelfde is voorgekomen in andere landen waar men b.v. aan handelslieden en kooplieden de voorkeur gaf, indien zij de belijdenis die daar ter plaatse als de enige ware werd geaccepteerd, aanvaardden. En dan behoef ik niet in de nabije toekomst te kijken of in het nabije verleden, maar dan wijs ik hier b.v. op de Orthodoxe Kerk in Engeland en in Rusland ook, in de Tsarentijd, waar men zeer vaak geen ambt zelfs kon bekleden, of misschien zelfs geen handel kon drijven, indien men zich niet bekende tot juist deze speciale religieuze belijdenis. En dit bekeren leeft op het ogenblik nog in de wereld. Men tracht door zekere voordelen te verschaffen, zwarte werklieden tot Christen te maken, men tracht door het geven van een gelijkwaardige staat, indien het Christendom aanvaard is, in sommige zuidelijke staten van Amerika de Indianen te bewegen tot het aanvaarden van een Christelijke leer. Zij, die dat nog niet gedaan hebben worden - zover als dat in de macht van de bekeerders ligt - tot paria's gemaakt. U zult misschien gemerkt hebben dat, ofschoon ik natuurlijk allereerst over God spreek, ik toch ook de politiek daar een ogenblik bij heb genoemd; dat er op het ogenblik b.v. niets ergers kan zijn in sommige landen, dan aan te nemen dat een communist een goed mens kan zijn; ook dat is een bekerings-tactiek: wil je communist zijn, of wil je fascist zijn, of wil je verlangen naar de democratie, dan werpen wij je uit en dan zullen we je even, dus bekeer je nu maar gauw. Daar heeft U het in zijn grovere vorm, een grovere vorm die geleid heeft o.a. tot bepaalde processen, waarbij priesters, die op zichzelf al of niet fout waren geweest, voor de keuze werden gesteld - op ware of valse beschuldigingen - veroordeeld te worden en tot schande gemaakt te worden, of de richtlijnen van hun bekeerders te aanvaarden. En dat is niet alleen gebeurd in de politiek, maar dat is ook in het religieuze nog heel vaak het geval. Het gaat vaak zover dat men gaat zeggen: deze mens is goed, maar hij is toch een gezant des duivels, want hij verkondigt iets waar wij het niet mee eens kunnen zijn. En het jammere daarvan is dat een dergelijke bekeeringsactie, of een dergelijke zichzelf-handhavingstactiek, op een hoger niveau over het algemeen niet gebruikt wordt, maar juist daar gebruikt wordt waar men zich krachtens een goddelijk gezag of een lering tot de massa wendt. En dit is het bekeren dat ik veroordeeld heb, en ik kan mij niet voorstellen dat - nu ik U dit dus nog eens duidelijk belicht heb - dat U een bekering op deze wijze goed zou willen keuren. U kunt het niet eens. Dus ik hoop dat ik dit standpunt in ieder geval duidelijk heb gemaakt en indien bij anderen misvattingen ontstaan waren, dan hoop ik toch ook dat ieder nu begrijpt wat ik bedoel met "bekereren". Wanneer U als een goed mens leeft, als een gelukkig mens, en een ander komt bij U en die zegt: waarom ben je gelukkig? Of: waarom ben je tevreden? Waarom voel jij je nu zo geborgen? Dan is het niet meer dan je taak, je plicht, dat je tegen die mens zegt: ja, maar weet je, er is een Profeet geweest, die heeft mij dat en dat verteld, of: lees dit boek eens, daarin staat neergeschreven het leven van onze Heer en Meester, of: ga eens mee, dan zal ik je iemand tonen die precies weet waar het opaan komt, die mij dit alles geleerd heeft. Maar dat is geen bekeren; dat is helpen. En de taak die dan ook wordt opgedragen is geloof ik nooit geweest: nu moeten ze mijn weg gaan of uitgeworpen worden, maar dat is altijd geweest: denk er om, ga uit en onderwijs de volkeren. En hier heeft de godsdienst zeer vaak gefaald en vooral in het Westerse bestel, waar ze lange tijd, niet zozeer een religieuze alswel een politieke macht op religieuze basis was. Want daar is men uitgegaan van het standpunt: wij onderwijzen zo weinig mogelijk, maar wij dwingen de aanname af van al datgene wat wij waar vinden, of wat wij goed vinden. En dat is volgens mij toch iets wat volkomen in strijd is zelfs met hetgene wat de stichters van dergelijke godsdiensten - de filosofen op wier leringen men zich baseert - verkondigd hebben. Mijn pleidooi was dus, eerlijk gezegd, gericht tegen een ^{on}eerlijke houding tegenover God en de belijdenis die men aanvaardt, een belijdenis die niet om een bepaalde beloning in U leeft - daden die niet worden gesteld omdat U verwacht dat God ze nu wel direct met rente zal terugbetalen - maar die geleefd wordt omdat deze waarheid, voor U althans, de enige weg is die U kent in Uw leven en volgens welke weg U dan ook Uw hele leven zult werken, ongeacht wat anderen zeggen, ongeacht wat anderen waar vinden. Mag ik het daarbij laten?

- x Als ik het nog even zo mag uitdrukken: is het niet zo dat elke godsdienst als een schilderij voorgesteld moet worden, waar profeten - de schilders-aan schilderen? Het beeld is hetzelfde, maar de schilders die hebben daar verschillende visies op - verschillende kijken op - of hoe U het noemen wilt. Maar is het eigenlijk niet zo, komen we dan eigenlijk niet teveel van de bekeringsgedachte?

- Dan komen wij van de bekeringsgedachte af als we dat werkelijk zo denken. Maar er zijn heel veel mensen die zeggen er dan onmiddellijk bij: ja, en die schilder dat is een knoeier. Hetzelfde dat kunt U bij sommige bevooroordeelde critici ontdekken, nietwaar? Wanneer het in de kunst gaat, die iets alleen maar mooi vinden, wanneer het bepaalde dingen die zij voor waardevol houden, inhoudt. En wanneer een ander, even waardevol iets, dat door hen niet wordt geapprecieerd, daarin verschijnt met een even goede toets en techniek, dan wordt het onmiddellijk afgekeurd, waarbij dus de persoonlijke visie altijd weer sterk op de voorgrond komt. En dan zou ik nog meer willen zeggen. Wanneer al deze schilders gelijktijdig het schilderij ontworpen hadden, zou Uw voorbeeld absoluut juist zijn. Maar zouden we ook niet kunnen zeggen dat hetzelfde beeld - door verschillende schilders werd op het doek gebracht in verschillende jaargetijden, dus onder verschillende omstandigheden en condities - en dat daardoor vooral hun visie en beeld ook wel zeer sterk verschillend moest zijn? Ik geloof dat we dan met dat voorbeeld ver komen, en ik geloof dat we dan ook kunnen gaan begrijpen dat men zegt: ja, dit heeft mijn voorkeur, maar dat men niet zegt: het andere is niets waard.
- x Mag ik zo vrij zijn ook iets te vragen?
- Natuurlijk.
- x U hebt het over de verschillende bekeringen en de verschillende profeten, maar mijn vraag is nu deze: ik geloof zeer zeker in Boeddha, in Krishna, in Jezus, in Mozes, ik geloof in al deze profeten; ik geloof dat ze allemaal gekomen zijn met een zelfde waarheid. Indien God één is zal Hij geen verschillende boodschappen geven. Zijn waarheid is één en universeel. Dus in die dingen ben ik het wel met U eens. Maar, waar zijn die leerlingen nu? B.v. wat in de Veda staat komt dat werkelijk van Krishna? Wat in de Bijbel staat, in het Nieuwe Testament, komen die dingen werkelijk van Jezus? Enz. enz.. Waar zijn de werkelijke woorden die Boeddha gesproken heeft? Dus als we dan te weten komen en zien dat er zo weinig origineels over is, dat de wijn die die Profeten brachten vermengd is geworden met het water, het vuile water van de mens vaak, soms wel goed gemeend, of verkeerd gemeend, maar het is zo'n mengelmoes geworden; we kunnen er bijna niets meer uit distilleren, we weten niet meer wat komt van die profeten of wat niet meer van die profeten komt. Hoe kunnen wij ons dan naar die richtlijnen stellen; hoe kunnen wij dan volgens die richtlijnen leven, hoe weten wij of wij wel het juiste doen? B.v. als er gezegd wordt voor een Brahmaan dat hij zijn eten niet mag eten als de schaduw van een paria over dat voedsel gekomen is, of dat, als een paria luistert naar het z.g. woord van God, dat hij dan vermoord moet worden, of zijn ogen uitgebrand moeten worden, of wat dan ook. Ja, kijk eens, waar zijn de woorden van Krishna, waar zijn de woorden van Jezus, waar zijn de woorden van Boeddha? Dit wil ik weten.
- De woorden van Krishna en van Jezus en van Boeddha en van Mohammed die zijn alle bewaard in hun werken, maar het jammere is dat de mens over het algemeen niet die werken zelf accepteert of bestudeert, maar dat hij zich tevreden geeft met interpretaties, interpretaties die anderen hebben gegeven van woorden die in de meeste gevallen, ook al weer door leerlingen waren geïnterpreteerd, in casu de Evangelieën b.v. Maar ik geloof dat die mensen het best er aan toe komen, wanneer ze zich niet bekommeren om rang en stand, want bij de Brahminen vinden wij n.l. vooral de sterke kasten-indeling, de kasten-indeling die werd gehandhaafd uit een staatkundig oogpunt en met Krishna zelf niets te maken had. De cyclus die Krishna naar voren brengt heeft n.l. niets te maken met de opvattingen die de Brahmanen daar over hebben. Hij zegt: er zijn waarden in het leven en dat zijn die en die standen, en hij die daarin geboren wordt zal er in leven. Dat is volkomen juist. Maar hij zegt niet: en gij zult in Uw leven gebonden blijven daaraan. Dat hebben ze er later bijgemaakt. En zo vindt U dat telkenmale weer. Wanneer U wilt weten wat hun leer is, leg ze dan naast elkaar, dan zult U steeds weer dezelfde grondwaarden leren kennen: wees ridderlijk, wees edelmoedig, wees behulpzaam, heb Uw naasten lief, nietwaar? Weet de wet voor Uzelve te handhaven, beheers Uzelf. En deze wetten - dunkt mij - die in al deze leringen voorkomen - die men zelfs terug kan vinden in deze dichtsterlijke bloeddorstigheid van een Eda, ik geloof dat deze dan als doorklinkend voor U toch wel een bevestiging zullen zijn, dat deze dingen niet zo maar verzonnen zijn, dat deze dingen wel degelijk gekomen zijn uit de mond van deze profeten tot de mensheid, en dat deze profeten ze ook niet uit zichzelf hebben gekregen, want anders zouden ze niet in zoveel verschillende landen, in zo verschillende tijden en omstandigheden zich steeds weer op dezelfde grondwaarheden gebaseerd hebben. Wanneer U vraagt: waar is het woord? Dan zeg ik U: dat woord zelf zult ge niet meer vinden, en wanneer ge het woord zoudt kunnen horen, zoudt ge het niet verstaan, maar de leer die gegeven is, die is bewaard gebleven. Ge kunt een Bijbel lezen, ge kunt een Koran lezen, ge kunt een Veda lezen, ge kunt U bezig houden met de geschriften die de oude Chinese filosofen naar voren hebben gebracht; en wat dan nog? Verstaat ge ze? Die dingen, die moeten langzaam in U rijpen. Wanneer U ze naast elkaar legt

dan vindt ge een paar punten van overeenstemming. En deze punten maken tot basis van het eigen leven betekent: zich zó instellen dat meer en meer de woorden die zij eens gesproken hebben, herleven in U, nu als Uw woorden en gedachten. En dan geloof ik, dat U op die manier Uzelf in de rij kunt stellen van de velen, die geen genoegen nemen met een dierlijk leven, maar die hun geest steeds verder verheffen tot het goddelijke, zonder daarom het lichaam te verachten. Voldoende voor U? Dan zult U mij, vrienden, het niet kwalijk nemen, als ik nu aan de tweede spreker het woord geef. Ik wens U allen een goede avond.

De ORDE DER VERDRAAGZAMEN houdt haar bijeenkomsten iedere Vrijdagavond (8 uur) in het Gebouw "KEN U ZELVEN", de Ruyterstraat 41, D e n H a a g.
Bezoekt deze regelmatig en introduceer steeds weer vrienden en kennissen die serieus van ons werk willen kennismaken.

Goeden avond vrienden,

U heeft nu zelf de mogelijkheid om een onderwerp te kiezen. Is er iemand die een onderwerp gaarne naar voren gebracht zou zien?

x Eigenlijk zijn er drie onderwerpen, maar ze behoren toch wel bij elkaar, meen ik: levensmoeheid, levensblijheid en levenswijsheid.

- Ja, waarop we dan onmiddellijk vast zouden kunnen stellen, dat levenswijsheid de hoofdzaak is, want wie levenswijsheid bezit, kan niet levensmoe zijn en zal altijd levensblijheid in zich dragen. Het is n.l. zo dat levenswijsheid betekent de zin van het leven doorgronden, en zolang iets zinvol is, dan kan men iets dergelijks met een zekere vreugde doen; dan hoeft men zich niet zo dadelijk en direct bezig te houden met alle droeve dingen en zeggen: ja, maar dat dit nu gebeurd is. De levenswijsheid vindt de mogelijkheid tot puren van het goede uit alle dingen. De mens leert zich in te stellen, de geest leert zich in te stellen, niet meer op een zuiver persoonlijk standpunt, maar ze leert aan de hand van het geheel te beoordelen wat er geschiedt en zij verwerft daardoor voor zichzelf de zekerheid van de retributie die de mens zichzelf oplegt bij elke daad die wordt gesteld; zij leert daaruit de onvermijdelijkheid van vele gebeurtenissen. De levenswijze weet dat in de eenvoud van het zijn, de vreugde voortdurend bestaat, omdat alles steeds verder gaat, vordert. Het begrip: er is geen stilstand, maar we gaan steeds verder, dat betekent eigenlijk ook tevens: alles moet steeds beter worden. Wij zien het misschien nog niet, maar het wordt beter, ik vertrouw daarin. En ik voor mij, zegt dan zo'n levenswijze, ik heb gevonden regels waar ik mij aan houd; dit is mijn wijsheid, die heb ik uit mijn hele leven gepuurd en daarmee besta ik en zolang ik dat kan doen ben ik gelukkig, want dan weet ik dat er niets gebeurt zonder reden, dan weet ik dat er mij niets kan overkomen dat niet goed is. En daartegenover de mens die levensmoe wordt. Een mens die levensmoe wordt, gaat over het algemeen zeggen: ja, maar ik ben nutteloos, de wereld wil mij niet meer, ik sta machteloos, ik weet niet wat ik doen moet; was ik maar van het leven af. Ik heb dit verloren, ik heb dat verloren.... Hebt U in de gaten wat daar eigenlijk achter zit, achter die levensmoeheid? Een onjuist begrip van het leven en de taak die men heeft. Men staart zich blind op het verleden, men staart zich blind op datgene wat men niet bereikt en wat men wel bereikt; wat men nog wel betekent, ach, daar loopt men zo licht overheen, daar loopt men aan voorbij, dat telt men niet. Levensmoeheid is in zekere zin een dwaasheid. Wanneer de levenswijsheid U zegt: hier is niets meer te bereiken, dan zult ge nog niet zeggen ik ben het leven moe, maar dan zult ge zeggen: ik kies een andere sfeer omdat dit ligt in de verdere ontwikkeling van mijn leven. Degeen die levensmoe is verlangt alleen maar afstand te doen van alle zorgen en alle kwalen; die mens durft het leven niet aan, anders is hij het leven ook niet moe. Bang voor de verschillende consequenties misschien, bang voor ontberingen, bang voor nood, bang voor zichzelf en steeds teruggedromend, ofwel naar een verleden waarin het beter was, of in werkelijke droomwerelden waar men zichzelf op de troon zet. Wie levensmoe is vergelijkt over het algemeen dat wat had kunnen zijn, of dat wat eens was, met het heden en gaat dan niet uit van de stelling: "maar dit ben ik", maar zegt: ik heb er geen lust in om dit te zijn, ik wil dat zijn en blijft dwingen als een kind. En zo'n mens zal dan ook, vooral in het begin van die periode, heel vaak of zeer opstandig of zeer vroom worden. Bij de opstandigheid zegt ze: ja, maar ik heb toch het recht om te leven zoals ik wil, ik sta niet in die wereld omdat ik het zelf zo graag wilde, ik ben erin geschopt. God, je hebt me geschapen, zorg nu ook maar dat ik het naar m'n zin heb, en kun je dat niet, dan dank ik er voor. En de andere soort die begint te bedelen en die zegt: God, ik wil dat zo graag, geef het me nu. Ach Heer, ach goede geesten - nu ja, ze roepen iedereen aan, tot de duivel toe als het zo aankomt soms - help me nu toch alsjeblieft, want ik kan dit niet meer beleven of doorstaan, ik mis dit of dat, ik zou dat willen hebben. En wanneer daar dan niet onmiddellijk het antwoord op komt, dan zeggen ze: ja, maar

er is onrecht gebeurd, ik ben het mee dat leven dat zoveel van mij neemt en zo weinig geeft. Dat zijn eigenlijk dwazen, dat is als als ware een kind dat zeurt om een arsenicumpilletje, terwijl het het gouden tientje dat het wordt aangeboden verachtelijk wegwerpt. Dat is iemand die levensmoe is. De levenswijze ziet echter de verhouding der dingen beter, hij begrijpt dat dat wat was niet meer kan zijn en dat de veranderde omstandigheden met zich mee moeten brengen een totale verandering van waarden. En juist omdat hij die wijsheid heeft, past hij zich daaraan aan. Iemand die levenswijsheid bezit zal vóór alles tevreden zijn, tevreden omdat hij voor zichzelf altijd alles doet om goed te zijn en goed te doen, omdat hij te allen tijde in één strakke lijn z'n leven verder voert en het niet noodzakelijk vindt de uiterlijke omstandigheden nu daaraan af te gaan meten; die dingen zijn nu eenmaal zo en ik kan er niets aan veranderen, dus waarom zouden ze mij moeten beroeren, zijn er dan geen vreugden meer over? Weet U, levenswijsheid dat is een gave die men zich waardig moet tonen; de mogelijkheden heeft een ieder. Zelfs de grootste dwaas kent een ogenblik van wijsheid. En indien hij dit ogenblik van wijsheid tot basis van zijn leven maakt, dan mag de wereld hem nog dwaas noemen, maar voor zichzelf is hij een wijze geworden en voor zichzelf vindt hij dan de tevredenheid die een levensblijheid voor hem mogelijk maakt. Zo iemand kan b.v. zijn - ik neem maar een voorbeeld - zo'n oud mannetje dat stuk na stuk de kinderen heeft zien sterven, de vrouw heeft verloren, z'n kapitaaltje heeft zien wegsmelten in de loop der tijden en daar nu zit in een oud versleten pakje en wat knipoogt tegen het zonnetje op een stadsbankje. En als je dat mannetje dan ziet, dat misschien niet eens kans ziet om twee pijpen per dag te roken, ofschoon hij het zo graag zou doen, dat is tevreden. Want zegt het ventje: heb ik dan na mijn harde leven die zon niet verdiend? Die anderen die zijn mij voorgedaan, nu goed, daar moet ik mij mee terechtvinden en ik geloof wel dat ik ze later eens terug zal vinden. Nu zit ik hier en het zonnetje schijnt en waarom zou ik niet vrolijk zijn? En misschien heeft hij nog wel een korst brood bewaard om er een vogeltje mee te lokken. En als je hem ziet, dan zou je niet begrijpen dat zo'n leven een heel drama is. Het ventje dat schijnt zo volkomen te passen bij z'n omgeving, het is als het ware tot één beeld geworden. Je zoudt je dat bankje niet voor kunnen stellen zonder het kereltje, zonder het zonnetje, zonder de vogels. Die mens, die is in het leven ingegroeid en hij heeft geleerd om alle goede en kwade dingen te accepteren en om daardoor niet z'n rust en z'n vreugden te verliezen. Die mens die is dan blij met het leven, een levensblijheid die niet is de levensblijheid van een jeugd die het leven wel eens even zal bestormen en misschien meteen levensmoe wordt wanneer het niet gaat. Neen, die mens is het gegeven om alle dingen te doorstaan, wijl hij weet dat het leven goed is en waard om geleefd te worden; omdat hij weet dat er niets gebeurt zonder reden en omdat hij kan aanvaarden. Wie niet kan aanvaarden vrienden, die is een dwaas. Er zijn er velen die altijd weer trachten de wereld te bestormen en op z'n kop te zetten. En wanneer dan de feiten zeggen: dat kan niet en dat mag niet, dan achten ze zich geslagen door het leven. Wanneer hun speciale kleine wens nu toevallig niet vervuld wordt, dan zouden ze dat alles weg willen gooien. Ze zijn dwazen. Of zoudt ge, wanneer ge een kostbaar porseleinen servies zoudt hebben, en één bord zou breken of het kopje zou een oortje missen, dat hele servies nu maar wegdoen? Dat zoudt ge alleen maar doen, indien ge beter daarvoor in de plaats zoudt kunnen stellen, nietwaar? Zo gaat het met het leven. Men kan zeggen: het is jammer dat het niet anders is maar dit zijn de feiten, daar leef ik mee. En wanneer ik dit leven goed leef, dan geeft het me ook z'n vreugde en z'n blijheid en z'n mogelijkheid tot aanvaarding. En wanneer die mogelijkheid tot aanvaarding bestaat, ach, dan zal er voor mij wel iets goeds uit groeien. De levenswijze vertrouwt in het doel der dingen, vertrouwt erop dat God niet is een wrede kind dat wat speels de wereld en de mensheid door elkaar zit te schudden in een grote speelbak, maar een rechtvaardig, een denkend en liefdevol wezen en daarom kan hij levensblijheid hebben. En zo vrienden, zou ik dit dan willen stellen. U hebt drie onderwerpen opgegeven. Ge hebt mij gevraagd om ze te bespreken en U zult in de behandeling wel gemerkt hebben hoe zeer ik het eens ben met Uw opvatting dat die drie één zijn, want de levensmoeheid en levensblijheid zijn alleen maar ..... (band loopt af, waardoor een enkel woord gemist wordt. Hiermede is tevens de pauze aangebroken).

VRAGEN, welke nimmer een persoonlijk karakter mogen dragen, kunt U schriftelijk inzenden aan J.L.Buitendijk, Buys Ballotstraat 11, Den Haag. U zult dan te zijner tijd in de VRAGENRUBRIEK het antwoord kunnen vinden.

ABONNEMENT OP ONS WEKELIJKS VERSLAG. Door storting van f 5,- op giro 517676 ten name van J.Rientjes, te Scheveningen, verzekert U zich gedurende 10 weken van de ontvangst van ons orgaan dat 50 cent per nummer kost. Het verslag houdt een op de band-recorder opgenomen woordelijke weergave in van al het gesprokenen. GEEFT ONS ADRESSEN OP VOOR HET TOEZENDEN VAN PROEFNUMMERS. Dank aan hen die dit reeds deden.

Goeden avond vrienden,

VRAGENRUBRIEK. Persoonlijke vragen mag ik geen antwoord op geven, andere vragen krijgt U antwoord op zover het ons toestaat. In dit geval heb ik nog één vraag te beantwoorden, ofschoon zoals ik merk de vragensteller niet aanwezig is; ik zal het althans toch even doorgeven. Dat was n.l. aangaande waarheden van de Thora en Kaballa. Ik heb de waarde daarvan opgekregen van iemand anders en deze heeft mij verteld dat deze beide werken inderdaad een zeer oude maar zeer betrouwbare gids kunnen zijn voor esoterische paden en zelfs in vele gevallen aanwijzingen geven die van zuiver magische aard zijn, zodat ze niet altijd geschikt zijn direct voor diegenen die zichzelf niet kunnen beheersen. Dus dat was antwoord op een vraag die nog uitstond en nu zullen we verder gaan met het beantwoorden van de vragen van vandaag.

- x Waar staat in de bijbel: beter één hand in rust dan 2 handen vol werk?
- Ja, als ik mij niet vergis dan moet het ergens staan in Jeremia hoor, maar ik weet het niet zeker. We zullen kijken; ik kan het niet zo ineens zeggen, het kan ook Jesaja zijn, het kan Jesaja of Jeremia zijn.
- x Ik heb de genezingsdienst van Mr. Edwards bijgewoond. Ik hoorde daar dat Mr. Edwards en zijn helpsters en helpers bij hun genezingswerk geholpen worden door die overgegaan zijn. Eén aanraking van Mr. Edwards was al voldoende de patient open te stellen voor deze hulp. Kunt U mij ook zeggen hoe deze hulp dan wordt gegeven?
- Ja, nu vraagt U mij een oordeel te geven al weer over een bepaalde persoon. Ik zal proberen om het te doen, daarbij dan in aanmerking nemende dat ik hierbij niet speciaal Edwards, maar alle dergelijke gevallen meteen in besloten wens te achten. Wanneer een heler of magnetiseur aan het werk gaat, dan heeft hij over het algemeen als eerste nodig een zeker vertrouwen en een zekere verwachting. Hierdoor wordt al een zekere openstelling verkregen en deze openstelling kan - zoals vragensteller zegt - inderdaad ook gebruikt worden door krachten aan onze zijde, om mede te helpen tot genezing. Het is echter niet zo dat één enkele aanraking voldoende is om nu eventjes die kracht aan het werk te stellen, dat zonder die aanraking niet gaat. Wel is het waar dat vaak - ook door zo'n enkele aanraking - de overtuiging bij de persoon sterker wordt en hierdoor de eigen openstelling veel sneller tot gevolgen kan leiden. Wanneer U dergelijke genezingen ziet, dan zult U altijd rekening moeten houden met het volgende: te genezen op een dergelijke wijze, op een vlugge manier d.w.z. niet in een genezingsgang die zeer langdurig is en die dan enkele jaren kan nemen, maar onmiddellijk, zijn al die kwalen die tot stand komen door het niet goed functionneren van één of meer klieren, dus een verstoring van de interne secreties. Deze ziekten kunnen n.l. gestimuleerd worden, daar men een dergelijk orgaan zulke krachten toe kan voeren dat het begint met het produceren van de stoffen die tot het opheffen van de ziekte noodzakelijk zijn. Dergelijke dingen gebeuren dan over het algemeen zeer snel en zo kunt U dan ook in één of enkele minuten resultaten zien die aanmerkelijk zijn. Wanneer dan inderdaad bij de patient de genezingswil en de genezingsgedachte voet gevat heeft, dan zal deze zelf ook verder gaan met het activeren van het bewuste orgaan - ofschoon hij of zij zich dat misschien niet realiseert - en zal daardoor reeds de mogelijkheid scheppen tot een langere voortduring van deze verbetering. Wanneer nu bovendien de genezer op enigerlei wijze contact blijft houden met de patient in kwestie, dan bestaat voor hem de mogelijkheid door een proces, dat gedeeltelijk is toevoer van krachten, gedeeltelijk is zuiver suggestie, deze bezigheden van bepaalde organen verder te versterken, zodat een genezing werkelijk volledig tot stand kan komen. Het is niet mogelijk voor een dergelijke genezer - al schijnt het ook zo - om in enkele ogenblikken een volledige genezing tot stand te brengen; dat vraagt een aanpassingstijd die over het algemeen per geval ongeveer een maand kan duren. Wanneer een kwestie van niet-genezen maar alleen onder suggestie tijdelijk verbeteren tot stand komt, dan zal dit ook blijken over het algemeen op z'n duidelijkst over drie à vier weken na de behandeling. Verder kunnen genezen worden alle kwalen die hun oorzaak vinden in zenuwstoringen en niet direct het resultaat zijn van deformiteiten. Deze kunnen over het algemeen door deze genezers ook genezen worden uit eigen kracht - evenals de voorgaande - mits aan de voorwaarden door mij gesteld wordt voldaan. Dan bestaat er verder nog het volgende; hierbij is echter wel het ingrijpen van krachten van onze zijde noodzakelijk, tenzij de genezer zo sterk is dat hij zelf - buiten zichzelf tredende - door projectie als het ware, van eigen handen - geestelijke handen - een dergelijke ingreep kan doen, dat is n.l. dit: wanneer bepaalde spieren, pozen etc. in een zodanige gewrongen houding zijn gekomen dat ze normalerwijze niet los komen, dan kunnen deze door het ingrijpen van deze z.g. geestelijke handen wel losgemaakt worden en hierop kan dan een tijdelijke herstelling plaatsvinden die - ook al weer door de suggestie van de patient zelf geholpen, suggestie aan de patient beter gezegd - een onmiddellijk zich aanpassen aan de nieuwe

mogelijkheden van de spieren ten gevolge heeft. In een dergelijk geval echter bestaat nog steeds de mogelijkheid dat de fout binnenkort weer optreedt, n.l. indien de patient - gedreven door zijn herinneringsvermogen en zijn gewoonten - de oude houding toch weer regelmatig aan zou nemen of het oude falen weer naar voren zou schuiven. Dan kan het dus zijn dat die toestand - die voor een ogenblik opgegeven werd - weer terugkomt. Wanneer echter in een dergelijk geval de patient zelve mede oefent en zijn eigen krachten ervoor inspannt - dus om zoveel mogelijk zich te gedragen alsof de fout niet bestond - dan zullen we dergelijke genezingen over het algemeen bestendig zien zijn. In alle gevallen kan dit ingrijpen alleen gebeuren, indien de geest van de patient zich hiertegen niet verzet en wanneer die geest dus een houding heeft die, hetzij de genezing afwijst - ofschoon dat zeer zelden in zo sterke mate voorkomt; het domineren van de genezer is gebruikelijk - ofwel diens eigen geestelijk verlangen uiteindelijk op de kwaal is gericht, waardoor dus de kwaal niet is een opgelegd iets, maar integendeel een vervulling van een wens, van een behoefte, een behoefte die onbewust werd gevoeld. In een dergelijk geval zal ook de genezing niet mogelijk zijn. Wanneer krachten uit onze werelden daarbij ingrijpen, dan zult U moeten onthouden: wij staan een ieder ten dienste die om onze hulp vraagt, mits ons de mogelijkheid wordt gegeven tot die hulp. En wanneer wij die mogelijkheid tot die hulp vinden, dan zijn er gespecialiseerde krachten aan onze kant die dat doen, dan zullen zij nog altijd gebonden zijn aan de mogelijkheden die de stof hun laat. Wanneer U te maken hebt met een genezer die uitsluitend met geestelijke krachten werkt, dan zult U ontdekken dat - onverschillig welk geval wordt gebracht - een verbetering betrekkelijk onmiddellijk aangetoond kan worden, zelfs wanneer deze uiteindelijk niet gecontinueerd kan worden. Wanneer echter de genezer gedeeltelijk met eigen kracht werkt, dan zullen wij heel vaak zien dat hij zich specialiseert op bepaalde kwalen en andere terzijde moet laten, daar hij hier geen resultaten mee kan behalen. In dit werk is te allen tijde nodig een onzelfzuchtigheid. En wanneer het helpen niet uit naastenliefde gebeurt maar om het wille van het gewin, zullen de resultaten zeer zeker niet van blijvende aard zijn, ja zelfs kunnen leiden tot ontwikkeling van andere kwalen, die nog veel erger zijn dan het oorspronkelijke dat werd genezen. Inderdaad, als ik één duivel uitdrijf, dan gaat hij en zegt: mijne woning is leeg en ik keer daarin terug met zeven anderen. U heeft gelijk. Ik hoop dat dit antwoord voldoende is.

- x Is het mogelijk dat één genezer wel ongeveer duizend mensen per dag op afstand zou kunnen helpen?
- Wanneer hij het zelf doet niet; wanneer hij werkt met geestelijke krachten - ofwel de mogelijkheid ziet zichzelf zodanig te verhogen dat hij toegang krijgt tot de algemene krachtbron die rond ons allen is; die wij kunnen noemen de levenskracht - dan wel. Afstand maakt n.l. voor de geest en voor de gedachte niets uit; daarvoor bestaat ze niet, het is alleen de kwestie van de kracht.
- x Neen, het is meer om de grote hoeveelheid, zoveel mensen per dag.
- Vindt U het gek dat een waterleiding mensen kan voorzien - laten we zeggen vijftig of honderd duizend mensen per dag - van voldoende water om zich in het leven te houden en bovendien nog een hoop andere dingen te doen? Neen, nietwaar? Evenzeer als er water aanwezig is, is er levenskracht aanwezig, ja zelfs heel wat meer. Het is alleen maar de vraag: hoe kan men deze levenskracht nu ook in een reservoir, in een verzamelaar die ze onmiddellijk verder doorgeeft krijgen en wel aan de juiste kanalen? Dus de hoeveelheid heeft U niet te verbazen. Als U zegt tien duizend of honderd duizend, dan is dat nog niet overdreven, dat kan. Maar wat wel de grote vraag is is deze: indien de genezer werkt zonder geestelijke hulp - waarbij dus verschillende persoonlijkheden voor kleinere groepen regelend optreden - hoe zou hij dan in staat zijn om zijn krachten op de juiste wijze uit te zenden? En daarbij kan dus de genezer die uit zichzelf werkt over het algemeen een kleiner aantal behandelen dan iemand die met krachten uit de geest werkt. Echter ook in deze gevallen kunnen zeer zeker misconnecties ontstaan. En juist door het niet direct persoonlijk contact is het vaak mogelijk dat de verbinding niet goed is en het resultaat niet optreedt; dat komt veel sterker naar voren dan bij onmiddellijke contactgenezing.
- x Bestaat er iemand in de wereld die zoiets doet?
- Ik geloof dat er zeer velen bestaan. Ik zou zelfs willen zeggen dat er van deze verschillende soorten genezers door mij genoemd, d.w.z. degenen die uit eigen kracht genezen en degenen die dat doen door de hulp van de geest, op de wereld op het ogenblik zoveel zijn, dat zij zeker - indien de wereld ze zou willen aanvaarden - althans de helft van de ellende op de wereld zouden kunnen verzachten; ik zeg niet genezen. Die bestaan inderdaad.
- x Maar mijnheer, ik kan ook zo genezen. Wat is er nu voor specialiteit van die geesten? Ik kan het ook doen.
- U doet het ook.

- x Ja, ik wil graag weten: wat is de specialiteit? Er zijn zoveel mensen die dat kunnen. Dat is alleen maar psychologisch genezen, niets anders.
- Als U het zuiver psychologisch wilt zien dan staat U voor een bepaalde onmogelijkheid en dat is n.l. deze onmogelijkheid: U kunt aan een lichaam psychologisch niet meer kracht geven dan het zelf bezit.
- x Dat kan een geest ook niet.
- Dat kan een geest wel en dat kan ook een ander persoon. Dit is een kwestie waar misschien veel over gevochten zal worden, maar ik zal proberen om het U duidelijk te maken wat er gebeurt. U bent zelf onderhevig aan elektrische stromen van zeer klein voltage en ampèrage, die in Uw brein en Uw gehele lichaam een leidende functie hebben. Het bloed treedt in dat geval heel vaak op als electroliet, dus als geleider en tevens drager van die kracht. Deze electriciteit wordt in het lichaam zelf gewekt door omzetting van chemische aard, maar zou ook kunnen worden opgewekt door het ontvangen van straling uit een of andere bron, b.v. zonlicht. En het omzetten hiervan in deze energie, dat is ook mogelijk. Het ligt dus aan het lichaam hoe het is ingesteld, hoe deze omzetting in voor het lichaam bruikbare energie gebeurt. Deze energie nu is de levenskracht. De normale mens bezit een bepaalde hoeveelheid kracht en kan daar niet meer verdragen. Nu weet U dat er bepaalde mogelijkheden bestaan om ook in een electrisch apparaat tijdelijk onder een te hoge spanning te werken. Duurt dat te lang - doet men dat te vaak - dan zou het instrument er zeer sterk onder lijden en uiteindelijk eraan kapot gaan. Doet men dit echter voor een ogenblik, dan zal voor een ogenblik het apparaat beter, zuiverder functionneren, meer aan zijn doel schijnen te beantwoorden dan voordien het geval was. Neemt U maar een lamp en sluit U haar aan op een hogere spanning. Wanneer deze spanning zo hoog is dat de lamp onmiddellijk verbrandt dan kan ze natuurlijk geen nut doen. Maar is die spanning hoger dan de normale en toch niet zo hoog dat ze onmiddellijk de gloeidraad doet smelten, verbranden, nietwaar? Door te hoge temperatuur, dan zult U gedurende een tijd van deze lamp meer licht krijgen dan anders. Dat is begrijpelijk, nietwaar? Wat nu de geest kan doen en wat ook de genezer kan doen, dat is deze kracht toevoeren en deze kracht op een zodanige wijze toevoeren dat het lichaam daar nog geen grote schade van ondergaat, dat het zich gemakkelijk kan herstellen, terwijl het aan de andere kant grotere energie heeft en dus voor een tijdlang zuiverder functionneert. En dat kunt U niet psychologisch doen. Vandaar ook - U zult het waarschijnlijk ook zeggen - het is psychologie dat een mens voor aardstralen gevoelig is en dat de zonnevlekken op het humeur van de mensen invloed hebben. Toch is dat niet waar: het zijn stralingen die bepaalde elektrische kwaliteiten bezitten, die van een zodanig gehalte zijn dat ze invloed hebben op de mens, op diens gestel, op diens gedachten e.d. Ja, ik zou zelfs verder willen gaan: wanneer men zegt - zoals de Engelsman dat doet - een "brain wave" of een "brain" storm, nietwaar, dus een storm in de hersenen, dat daar inderdaad een term is gevonden die, ongeacht misschien door degenen die ze naar voren hebben gebracht, buitengewoon juist is, want ook een plotselinge vloed van indrukken - al of niet uit Uzelve - veroorzaakt een tijdelijke wervelstorm als het ware van elektrische krachten in de hersenen. Vandaar dat men dan op zo'n ogenblik vaak niet in staat is te beredeneren hoe men er toe komt. En dat is iets, dat zou de psychologie U wel kunnen zeggen, als U zich tenminste wilt wenden tot diegenen die speciaal een studie hebben gemaakt van het hersenstel en de indeling daarvan, de taak van de hersenschors e.d. Die zullen U deze verklaringen van mij bevestigen en dus ook misschien voor U wel aannemelijk maken, kunnen maken althans, dat inderdaad energie kan worden toegevoegd boven het normale gehalte in het lichaam; dat een gebrek aan deze energie - dat door sommige oorzaken op kan treden - inderdaad moet leiden tot een langzaam verkommeren van het lichaam etc.
- x En zijn er hier mensen die zo geheeld geworden zijn? Ik wil zo graag ontmoetingen doen.
- Dat is iets dat moet U niet aan mij vragen, dat zoudt U kunnen informeren bij Uw vrienden en bekenden. Uiteindelijk wordt dit opgeworpen naar aanleiding van een geval waar genezing is opgetreden. Ik geloof dus dat het voor U betrekkelijk eenvoudig zou zijn om kennis te maken met iemand die door die genezer behandeld is. Ik denk dat daar geen grote bezwaren zijn en dat misschien zelfs degenen hier in de zaal U zeer zeker aan de bewuste contacten kunnen helpen. Wanneer dat echter niet het geval is, ook dan geldt weer: zoekt en gij zult vinden, want ik geloof dat, wanneer iets zoveel opzien baart, dat U practisch allemaal daar ernstig aan geïnteresseerd bent - ofschoon ik hier en daar de gedachte opving: ja, maar dat hebben we pas gehad, nietwaar - maar dan geloof ik heus wel dat deze mensen, die er zich zo voor interesseren, ook in staat zullen zijn U een belichting te geven van hetgeen wat er gebeurd is en U personen te noemen die daarbij genezen of althans een verbetering ondervonden hebben van de behandeling. En dan kunt U aan de hand daarvan tevens nagaan datgene wat ik niet beantwoord heb en wat ik ook niet beantwoorden zal, in

- hoeverre deze genezer inderdaad Uw aandacht waardig is of niet.
- x Gebedsgenezing, is dat op dezelfde basis?
- Gebedsgenezing is op dezelfde basis, alleen gaat het uit van een ietwat andere factor in het begin. Waar de genezer over het algemeen begint met zijn benadering door een persoonlijk overwicht en een zekere verwachting te scheppen, zal de gebedsgenezer in de plaats daarvoor zetten het geloof. De persoonlijkheid kan dan verder terug worden gedrongen en in sommige gevallen kan zelfs een godsdiensthysterie optreden bij de te genezen personen en deze - ofschoon op zichzelf ongezond - maakt dan in een dergelijk geval de genezing gemakkelijker en waarschijnlijker. De gebedsgenezer behoeft niet altijd als bemiddelaar van kracht op te treden; dit kan ook uit de geest gebeuren.
- x Denkt U niet dat de genezing door suggestie plaatsvindt? Ook als iemand naar een graf gaat wordt hij genezen, of iemand die naar een andere plaats gaat waar Maria is verschenen, die wordt ook genezen. Volgens mij is dat allemaal de gedachte van de mens zelf.
- Wanneer een mens daarheen gaat dan leeft in die mens een zekere verwachting. Er wordt dus een zekere bereidheid opgewekt. En wanneer die bereidheid is opgewekt, dan is dat als het ware tevens een signaal: hier is hulp nodig. Als we technisch waren ingericht dan zou er bij ons een rood lampje gaan branden, nietwaar: op kamer zo en zoveel hulp gewenst. En dan kunt U ons geloven, wanneer de mensen inderdaad zuiver zijn en ons daardoor mogelijk maken om te helpen - en daar bedoel ik niet mee absoluut rein, maar zuiver genoeg om onder onze invloed te zijn - dan zullen wij alles doen wat wij kunnen om ook daar te helpen. Maar wat U wel opmerkt: suggestie is inderdaad één van de factoren die zeer belangrijk zijn bij het genezingsproces, daar zij allereerst de gedachte van de patient - van de zieke zelf - africhten op de verwachting van genezing, iets wat zeer belangrijk is, daar juist vaak de gedachte omtrent de ziekte de handhaving daarvan - het voortbestaan daarvan - in de hand werkt. En ten tweede zullen wij natuurlijk altijd zien dat de suggestibiliteit van een persoon ook zijn vatbaarheid voor invloeden van buiten groter maakt. Maar die invloeden van buiten - dat kan ik U garanderen - treden inderdaad op, ofschoon dit op verschillende wijzen kan gebeuren, want in grote godsdienstige verzamelingen waar genezingen of z.g. wonderen gebeuren, heeft U zeer vaak te maken met een ontlasting van de kracht die door alle aanwezigen gezamenlijk - ook al door een toestand van intense spanning etc. - wordt opgewekt, en die zich over enkele of meer personen ontlaadt. Soms is er maar één persoon, soms zijn er meerderen, soms wordt de grote energie die nodig is om dit te bewerkstelligen niet bereikt, soms is de sfeer niet goed, is de stemming niet goed; daar is dus inderdaad ook de suggestie die daaraan meewerkt. Hetzelfde ook voor genezingen aan graven; er is altijd de kans dat - vooral wanneer dit tijdens een bedevaart of iets dergelijks gebeurt - de genezing tot stand kan komen alleen al door de scherpe verwachtingen en de daardoor uitgestraalde krachten van de aanwezigen. Die mogelijkheid bestaat dus inderdaad, maar ik zou het niet willen noemen zuiver suggestie; er komt nog iets meer bij.
- x Wat denkt U: als iemand door gebed is genezen, heeft hij dan die genezing van een andere wereld? Wanneer hij zich tegen andere mensen verzet, kan hij dan de werking van andere genezers tegenhouden?
- Dat is inderdaad mogelijk, ja. De geestesgesteldheid van een persoon kan van een zodanige geaardheid zijn dat hij praktisch elke manifestatie - buiten het zuiver stoffelijke - onmogelijk maakt en dus ook de genezing. Ik wil zelfs verder gaan: er zijn personen die alleen al door hun wijze van anderen beklagen deze personen zieker maken dan ze zijn. Dat is een psychologische werking.
- x Ik bedoel, kan hij iets tegen de genezer doen?
- Tegen de genezers zelf kunnen ze niets doen.
- x Er zijn genezers die trachten om iemand te genezen, maar er zijn anderen die zich tegen de mensen richten en deze mensen kunnen dan niets doen.
- Dat is alleen mogelijk wanneer niet gewerkt wordt met de zuivere krachten van de geest en dus de persoonlijke kracht van de genezers hier in het spel komen. In een dergelijk geval zou U te maken krijgen met wat we noemen: zwarte magie. Dat is uiteindelijk magie. Dan kan men dus een zodanige ban werpen, dat die genezing inderdaad onmogelijk wordt, daar men in de persoon zelf zekere psychische waarden neerlegt - van buitenaf opgedrongen - die het deze persoon onmogelijk maken de genezing te accepteren, tenzij met goedkeuring van degene die deze remmen heeft gelegd. Datzelfde zal ook een hypnotiseur U verklaren, dat hij in staat is om bepaalde remmingen te leggen in de hersenen van de mens, waardoor zekere reacties voor deze persoon onmogelijk worden, ook al proberen anderen hem daartoe te brengen, tenzij de hypnotiseur zelf optreedt. Daar heeft U in het grove wat dus geestelijk ook kan gebeuren. En ik wil zelfs ook nog daarbij vermelden dat een dergelijk tegenhouden van genezing door de mens kan gebeuren en zelfs door de geest, dus door het demonische, maar dat in alle tijden degeen die geneest met het zuivere licht van de geest en krachtens de onbaatzuchtige liefde - dat komt erbij - zal zegevieren, omdat deze krachten

- n.l. een cosmisch geweld zijn en dus over één persoonlijkheid uitgrijpen; zij bevatten veel meer.
- x Doet de magnetiseur dat ook, datzelfde?
- Een magnetiseur zou het behoren te doen, of hij het doet is een vraag.
- x Nu ja, dat bedoel ik ook.
- Maar de werkelijke magnetiseur moet ook onzelfzuchtig zijn. En nu mag ik U erbij zeggen dat een magnetiseur die uit naastenliefde mensen helpt, ook wel degelijk mag verwachten dat hij daar van kan leven, maar hij behoeft er niet van te leven als een rijke vorst, dat is niet noodzakelijk. Maar datgene wat nodig is voor een levensonderhoud, daar heeft iemand recht op; daar heeft ook de prediker recht op, de leraar heeft daar recht op en de genezer, een ieder. En U weet zelf ook, in de Bijbel staat, nietwaar: ga het eerste huis binnen en vraag daar om voedsel en onderdak; geven ze het U niet, ga naar het volgende huis en geeft men het U niet, schud dan het stof van deze plaats van Uw schoenen en ga verder. Nietwaar? Iets dergelijks. Nu, U zult wel begrijpen dat ook een magnetiseur uiteindelijk moet leven. Daarom is het hem toegestaan een vergoeding aan te nemen, maar het is hem niet toegestaan deze vergoeding als recht te vragen. Dat zou misschien voor heel veel magnetiseurs een sterke verbetering van hun krachten betekenen, als ze dit inderdaad in de praktijk wilden brengen; als zij dus niet rekening wilden houden alleen met zichzelf, maar vooral met de behoeften en de mogelijkheden van degenen die ze helpen.
- x Mag ik nog even een vraag stellen?
- Gaat Uw gang.
- x Mag ik nog even een vraag stellen welke weer slaat op het eerste onderwerp wat we behandeld hebben? De eerste spreker heeft gezegd dat er een tijd zal komen dat de verschillende profeten op één rij gezet zouden worden en dat allen gelijkwaardig zouden worden gewaardeerd. Nu zou ik willen vragen: hoe staat U tegenover de grote verwachting die duizenden mensen op het ogenblik in de wereld koesteren over een nieuwe profeet die zal verschijnen en die een godsdienst zal brengen die voor allen is. Hoe staat U daar tegenover? En dan wilde ik ook nog even dit zeggen: U hebt gezegd van die rij profeten, dat er een tijd zou komen dat alle op één rij zouden staan. Maar is het U bekend dat in de Soefi-kerk elke Zondag een dienst gehouden wordt, een eredienst, waarin alle heilige boeken, een Soratisch geschrift, een Hindoe-geschrift, een Boeddhistisch-geschrift en het Oude en Nieuwe Testament en de Koran neergelegd zijn en daaruit een tekst genomen wordt die een gelijkluidend onderwerp inleidt, zodat ook daar de eenheid betracht wordt van alle profeten en gelijkwaardigheid en dat ten slotte toch weer opnieuw de vraag bestaat over de verwachting van de nieuwe profeet die zal komen?
- Nu ik zal U allereerst vertellen: die nieuwe profeet die komt, inderdaad, en de tijd van zijn komst is niet zo ver als men misschien denkt. De eerste voorlopers van zijn komst, de eerste aankondigers en herauten zijn al op deze wereld en werken daar. Maar wanneer hij komt dan wordt hij met zoveel smart verwacht, dat het mij niets zou verbazen als ze hem - nu ja, kruisigen is uit de mode - maar op de een of andere manier onschadelijk zouden maken, omdat hij niet dat brengt wat ze verwachten. Want hij brengt niet een panacée voor alle lijden van de wereld, maar hij brengt alleen een bevestiging van de waarheid dat men zelve - zonder zelfzucht - moet werken en leven om het menszijn en de Schepper van het menszijn waardig te zijn. Wat de tweede vraag betreft, inderdaad, dit is mij bekend. Maar is het U ook bekend dat de invloed van deze richting in verhouding tot de anderen nog zeer gering is?
- x Dat is mij bekend, maar niemand weet hoe en wanneer hij zal groeien.
- Niemand weet hoe en wanneer. Nu dan wil ik - zonder nu direct onmogelijke dingen te doen of zelfs voorspellingen te uiten - U toch wel dit vertellen: over twintig jaar begint dit proces in zo sterke mate dat het religieuze beeld op de wereld verandert; vóór die tijd zal het politiek- en economisch beeld al sterk veranderd zijn. Juist in deze tijd kunt U dan ook gaan verwachten dat de profeet inderdaad zal spreken, die U verwacht. Ik hoop dat het voldoende is.
- x Er zijn toch overal tekenen merkbaar.
- Tekenen zijn er genoeg en tekenen zullen er nog meer komen. Binnen twee jaar dan zult U in de nacht een vurige boog zien gaan langs de hemel, die door de astronomen niet wordt verwacht. En vóór die tijd zult U al meer tekenen zien. Tekenen zijn er, inderdaad, en die tekenen overigens zijn voorspeld al honderden, ja duizenden jaren geleden. En daarover staat geschreven en daarover wordt weer geschreven en er wordt weer over gesproken. Dus tekenen zijn er inderdaad, ook nu al. Wie was de volgende vrager?
- x U hebt gezegd over 20 jaar dan zal die profeet verschijnen....
- Pardon, ik heb gezegd over 20 jaar dan zal de Soefi-gedachte die werd genoemd, inderdaad sterk gaan groeien en dan leven wij in de omstandigheden die het optreden van die profeet mogelijk maakt.
- x Maar vindt U niet dat die Soefi-gedachten al reeds in de wereld bestonden. Er zijn miljoenen mensen die diezelfde gedachten aanhangen. Neemt U de kwestie van de Moslims, die geloven hetzelfde wat de Soefi gelooft, er is geen verschil;

De stichter van de Soefi is een Moslim geweest, dus die gedachten zijn niet nieuw.....

- Ik zou haast, waarde vriend, willen applaudiseren voor de volkomen juiste opmerking. Dit is inderdaad waar en wij kunnen zelfs nog verder gaan: er bestaan verschillende scholen van andere geloven die ook al zijn gekomen tot dit inzicht en dit standpunt, maar zij brengen dit nog niet voldoende in de praktijk, zodat de geschillen nog te sterk blijven bestaan. Bovendien, het feit alleen dat U moet spreken uit Uzelf voor de Moslims, terwijl U aan de andere kant zelf toegeeft dat ook de Soefi-beweging een Moslim-beweging is, bewijst reeds dat men hierin nog teveel de richting - de naam van de richting - en te weinig de grondgedachte daarvan waardeert. Ik stel het echter werkelijk op prijs dat U de aandacht hebt gevestigd op het feit dat deze beweging bestaat. Ik wil daar echter de beperking aan verbinden - die U mij misschien ook toe zult geven - dat, moge het dan inderdaad ook reeds volgens de Koran bestaan; deze gedachte, moge zij dus van het begin van het Mohammedanisme af bestaan, van de Islam, dat het desondanks door de beleiders van deze leer te weinig in praktijk wordt gebracht. En dan zult U het misschien ook met mij eens zijn als ik zeg dat eerst de laatste vijftig jaren een sterk ontwaken juist van de Moslim, tot de ware gedachte van de Koran te zien heeft gegeven. En U zult mij niet kwalijk nemen als ik daar een parallel aan trek bij het herleven van de Christelijke gedachte die geleid heeft o.a. tot de meer vrijzinnige bewegingen, ja, de buiten-kerkelijk Christelijke bewegingen. Dit is een kwestie van réveil, een réveil dat zich niet beperkt tot een enkele religie of een godsdienst, maar dat over de wereld gaat en dat inderdaad zijn uitdrukking vindt in de Soefi-kerk bij U. Ik zou deze voorbeelden misschien aan kunnen vullen, maar er werd uitdrukkelijk gezegd: "liggen al deze boeken". Ik geloof, dat - zover mij bekend althans - bij de Moslim toch bepaalde boeken wegvallen die werden opgenoemd, en dat in de Soefi-kerk dus een additie aan de heilige boeken als het ware heeft plaats gevonden. Echter behoeven wij daar niet over te strijden. We weten dat de nieuwe geestelijke richting die ontstaan is en die op het ogenblik - zoals ik nogmaals uitdrukkelijk hierbij voeg - nog te weinig aanhangers heeft, langzaam maar zeker door de omstandigheden in het gelijk zal worden gesteld. Maar vóór die tijd krijgen we nog iets anders te beleven. Het is n.l. zó dat geheel Oost goed is, geheel West goed is, maar wij zullen vóór die tijd een poging zien om Oost en West als half-om-half door elkaar te hutselen, zowel religieus, zowel filosofisch en esoterisch als zuiver menselijk. En we zullen zien dat daaruit een ontaarding komt die helaas de slechtere krachten in de mens sterk naar voren brengt. En dit zal uiteindelijk de aanleiding zijn tot de gebeurtenissen die ik stel op een tijdperk van over ongeveer twintig jaar, waarbij ik mij misschien een jaar kan vergissen en misschien twee, maar meer niet.
- x Ik wil nog een opmerking maken. U hebt gezegd: het is mogelijk dat de Soefi-gedachte in de Islam of in de Koran aanwezig was. Maar de Moslims hebben dat niet tot uiting gebracht; dat is niet helemaal juist, omdat volgens de Koran iedere profeet die is verschenen, van God is en een persoon kan geen Moslim worden als hij niet in alle profeten gelooft. Hij kan niet Jezus verwerpen, noch Boeddha verwerpen, noch Krishna verwerpen. Deze gedachten zijn aanwezig in de Koran en de Moslims die hebben ook daarin geloof. Deze gedachten die de Soefi naar voren brengt, die zijn niets anders dan wij reeds vóór die tijd hebben verkondigd.
- Dat heb ik ook niet beweerd, waarde vriend. Ik heb alleen gesteld dat - waar de gedachte aanwezig is, inderdaad, - er aan de andere kant in het belijden van dit geloofspunt dan toch wel zekere, laten we zeggen, gebrekkigheden zijn opgetreden in de loop der tijden.
- x Bij voorbeeld?
- B.v. het optreden van de Mahdi, b.v. de agitaite die gevoerd werd door Turken tegen de Christenen op grond van diezelfde Koran. Ik noem er nu maar een paar. Er zijn er meer geweest.
- x Dat geloof ik niet.
- Dan zou ik U aanraden om het historisch nog even na te gaan en dan zult U vinden dat de Mahdi, als erfgenaam van de profeet optredende, met geweld de Christenheid te lijf is getrokken; dan zult U verder vinden dat tijdens de Turkse overheersing ongeveer een tachtig à negentig duizend Grieken, Armeniërs e.d. van de Christelijke belijdenis hebben moeten vallen, gestorven zijn, voor een groot gedeelte in oproeren van de Turkse bevolking, die daarbij door hun eigen militair werd geholpen, op grond van het feit dat deze honden niet geloofden aan de profeet. U moet mij niet kwalijk nemen dat ik dit naar voren breng; ik zou over de Christenheid een gelijk ongunstig rapport kunnen indienen en het is dus helemaal niet een beweren dat de Islam op enigerlei wijze slechter is dan een ander. Ik wil er alleen op wijzen dat de vooroordelen die in de Soefi-kerk men probeert te doen wegvallen en waarbij men bij een heel kleine groep misschien in geslaagd is, ook in de Islam lang hebben bestaan en dat ook de

Islam eerst ongeveer een vijftig jaar geleden tot ontwaken is gekomen en dat we daar toen hebben gezien dat bepaalde orden en ja, zelfs monniksorden weg zijn gevallen - ofschoon het geen Christelijke monniken waren en hun gedrag en manieren wel enigszins anders waren - en dat daar bovendien is uit voortgevloeid een poging om als het ware de Koran en al wat daarmee samenhangt, op een nieuwe wijze te waarderen, waarbij de oude waarheid gelijk blijft, maar men van een ietwat eigenzinnige interpretatie, zoals die door velen gebruikelijk was, meer en meer afstand gaat doen.

- x Ik geloof dat hier een heel belangrijk punt naar voren is gekomen en ik moet dit punt belichten. U hebt gezegd dat de Turken, alleen om de Islam te verbreiden, misschien zoveel Christenen hebben vermoord of die hebben oorlogen gevoerd. Maar ik geloof dat niet.
- Mag ik even? Ik heb dat niet zo gezegd. Ik heb gezegd: in naam van den Islam, wat een klein verschil is, want uiteindelijk zijn de Christelijke Kruisridders in naam van Christus uitgetrokken naar het Oosten, maar ze hebben daar ook geplunderd en het was voor velen de drijfveer.
- x Nee maar, ik geloof niet dat als de Christenen dat hebben gedaan, dat de Moslims gerechtvaardigd kunnen worden; dat kan niet.
- Inderdaad.
- x Maar mijn bedoeling is dat de Turken geen oorlogen gevoerd hebben om de Islam te verbreiden; dat niet.
- Inderdaad waar.
- x Dus als zij iets gedaan hebben dan is dat iets politieks en de Islam heeft niets te maken gehad met hun politiek. En wat de Mahdi aangaat: ik geloof niet dat er een Mahdi is geweest in de Islam die zoiets heeft gedaan als U ons hier verteld hebt.
- Toch is dat inderdaad waar en dan zou ik U aanraden - als U een Westerse bron wilt tenminste; er zullen ook wel andere bestaan - om te lezen de verslagen van Lord Kitchener over Khartoem; daar kunt U de gegevens in vinden. Deze feiten bestaan inderdaad. En nu moeten we nog eenmaal uitdrukkelijk vastleggen dat ik aan de Islam niet verwijt dat zij onzuiver is, maar ik verwijt aan haar belijders dat zij haar geïnterpreteerd hebben op die wijze hun het beste lag. En ik zei er uitdrukkelijk bij: dit hebben ook anderen gedaan, maar dit sloot uit het aanvaarden als gelijkwaardig van een ander, dit sloot uit wat in de Koran inderdaad staat dat men elke belijder, onverschillig welke, moet respecteren, nietwaar, dat men dit opvolgde. En uiteindelijk hebben wij niet alleen te maken met de zuivere leer, maar hebben wij te maken met de mensheid, want daar ging het over. Het ging niet over de leer als zodanig, het ging over de mens tegenover God. Dat was het oorspronkelijke onderwerp. Dus wij hoeven niet te strijden over de zuiverheid of niet-zuiverheid van de Islam, maar wij kunnen dat wel doen over het al of niet zuiver belijden van de leer van de Islam door de Moslims. En dan geloof ik dat menig Muzelman zich op een zeer foutieve wijze heeft gedragen, zich daarbij baserende juist op zijn heilige schriftuur, zoals de Christenen dat ook doen. En vandaar dat ik elke nieuwe richting - en met mij al mijn vrienden - elke nieuwe richting die de eenzijdigheid van beschouwing los gaat laten... De meesten laten ze niet helemaal los; ieder heeft nog z'n eigen voorkeur, z'n beste, enige of z'n laatste of z'n grootste profeet. Nu ja, goed. Maar een ieder die in ieder geval dan anderen erkent - iets wat overigens elke stichter van een religie ook heeft gedaan, nietwaar - die zien wij als iemand die de weg wijst naar een mensheid die uiteindelijk werkelijk de godsdienst kan kennen, die werkelijk kan begrijpen wat het wil zeggen om met en voor God te leven. En U zult mij niet kwalijk nemen als ik - ook al met het oog op de tijd die wij bij deze vragen al weer verbruikt hebben - zo langzamerhand afscheid van U ga nemen. En ik moet nog aan de laatste spreker het woord overlaten en de beschikbare kracht is niet van een zodanige grootte dat wij nog ver boven het gebruikelijke voort zouden kunnen gaan. Ik hoop nu dus dat U mijn excuses zult aanvaarden voor dit mijnerzijds beëindigen van de discussie. Ik hoop echter dat anderzijds - en wanneer dat niet het geval is dan wil ik U gaarne de gelegenheid geven Uw standpunt nog eens uiteen te zetten; dat kunt U rustig doen terwijl wij dan wisselen - dat wij hiermede toch wel zuiver hebben gesteld het feit dat het niet gaat om de Soefi alleen als enigzalignakende of als enige nieuwe beweging, dat het ons niet gaat om de Islam als een buitengewoon slechte religie, maar dat het ons alleen gaat om het belijden van de godsdienst die men zegt te belijden, en dat in dit belijden dan een meer zich voegen naar de oorspronkelijke leer het meest belangrijke is en in deze oorspronkelijke leer dan vanzelf de verwijding van begrip begint, waardoor men in staat is alle wijsheden en waarheden - waar dan ook en door wie dan ook; mits door God gezonden, geprofeteerd of verkondigd - mede in te sluiten in het eigen geloof en niemand te veroordelen om enigerlei reden, indien hij dat niet doet. Ik dank U voor Uw aandacht en ik geef het woord aan de laatste spreker.

Goeden avond vrienden,

- HET SCHONE WOORD. De wijze van behandeling behoud ik mijzelf voor. Onderwerpen kunt U event. opgeven, maar ik zou U wel willen verzoeken: zoveel mogelijk éénwoordig.
- x ZIN HET HET LEVEN - MIJN VADER - VERDRIET - KRACHT - DE NIEUWE TIJD - ILLUSIE.
- Mag ik het hiermede dan besluiten vrienden? Ik zou dan willen zeggen: De zin van het leven is zeer zeker het volwoeren van de wil van den Vader, het overwinnen van de illusie die oorzakelijk is ook voor het leed en het verdriet, om zo te komen tot een bewustzijn dat het ons mogelijk maakt God te aanschouwen. Mag ik dit op een dergelijke wijze hier uitwerken?

Men vroeg mij naar de zin van 't leven
En ik wist het niet;
Men wilde mij een antwoord geven
En ik verstond het niet.
Men wilde mij toen drijven
Naar een veil'gen stal,
Men wilde mij leiden in veiligheid
Naar een duister dal
En ik wilde niet.
Want, wie kan begrijpen des levens zin
Wanneer hij nog staat pas aan het begin
Van het zijn?
Wie kan er voelen de werkelijke kracht
Die dit alles bezielt, wie begrijpt er de macht
Van God, wanneer hijzelve zo klein is
Dat hij niet eens zichzelf aanschouwt?
Hoe kan men een wereld herbouwen
Als men niet aan zichzelf bouwt?
Hoe kan men de illusie verdrijven
Wanneer men zelf slechts een droombeeld is
En niet de waarheid ziet die in het wezen schuilt?
Hoe kan men ontvluchten aan 't verdriet
En aan het leed, wanneer in het eigen-ik
Het onbevredigde zijn steeds druilt
En vraagt om beter, schoner leven
En ge geen antwoord durft te geven
Op de vraag: ach, wat ben ik?
Wanneer ge zoekt de zin van 't leven
Dan moet ge tot Uw Meester gaan
En luist'ren, niet slechts naar Zijn woorden,
Maar naar de les van Zijn bestaan.
Dan moet ge trachten te begrijpen
Hoe waan is al in deze tijd
Dat niet wordt teruggebracht tot God,
De enige realiteit.
Dan zult ge begrijpen hoe alle waan
En zorg ons drijft van de kracht die wij zoeken:
Den Vader; die vindt men niet in een school,
Die vindt men niet in de boeken,
Wanneer men niet verstaan kan
Wat er staat geschreven,
Wanneer men niet luistert naar de les,
Wanneer men in het leven slechts wil zijn
De waan van 't eigen-ik.
Daarom brengt het leven U bittere lessen
Het dwingt U te luisteren, slag na slag,
Het leert U te lijden, te verdragen, te streven;
Het is het schoonste, dat naast het leven,
U ooit de Vader gaf.
Want in het lijden, in het strijden,
In het zoeken naar Uw God,
Of naar de vrede slechts des harten
Zult gij, gaande paden van het lot,
Vinden uiteindelijk begrijpen,
Beseffen van de werkelijkheid.
Dan zult ge binnen kunnen schrijven
In 't Rijk van de oneindigheid.
En in dat Rijk vindt ge den Vader,
Vindt ge Uw God, daar vindt ge werkelijke vreugd,
Daar wordt ge, door het weten en erkennen,
Herboren in een nieuwe jeugd

Die eeuwig is en onvergank'lijk,
Die geeft U vreugden zonder tal
En doet U danken voor dit leven
En voor het aardse tranendal,
Den Vader, die U deze lessen
Om U tot Hem te brengen
Eens deed geven.
Wanneer gij allen hier tezamen
Nu vraagt, zo als ik dat deed:
Wat is toch de zin van 't leven?
Ach, gij vrienden, vergeet
Dat toch niet te begrijpen, te herinneren U
Dat enkele woord: Het leven
Is strijden om tot God te komen,
Bij Hem, daar waar ge werkelijk hoort.
Wat niet leidt tot ' dat ene doel
Dat is kwaad, dat zegt Uw gevoel
U; dat zult ge begrijpen
Wanneer het lot U terneder slaat,
Dat zult ge begrijpen wanneer de sferen
Duister worden en zonder glans.
Het leven is niet het dansen van rijen,
Is niet een feest van onvoorstelbare glans
Slechts; het is een school die men door moet gaan,
Waarin men zichzelf leert bestrijden
En overwinnen, tot men door het lijden
In staat is, verlost en bevrijd
Van het zijn in beperkte vorm
Bij God het bestaan opnieuw te beginnen,
Maar dan in Eeuwigheid.

Zo, vrienden, dat is volgens mij de zin van het leven. En wanneer het U ooit moeilijk mocht zijn - en dat gebeurt nogal eens - probeer dan hieraan te denken; alle dingen hebben een doel en wanneer ge begrijpt waarom ze gebeuren, dan is het goed. God is goed, in God bestaat er geen kwaad; het kwaad dat schept ge zelve. Laat U dus door het leven leiden tot God, wat U ook overkomt. Wanneer U vreugde heeft of pijn, zoek het antwoord steeds in God. En dan zal er misschien een ogenblik komen dat U de zin van het zijn en dus ook van het leven gaat begrijpen. En ik hoop dat ik op dat ogenblik, dat gij dien weg begaat, ook diezelfde weg zal mogen begaan tot een oneindigheid, die mij verlost van een beperktheid die ik nu nog bezit en die voor mij toch in dit bestaan vol tevredenheid en vol van vreugde, nog steeds laat het verlangen naar dat grote dat ik nog niet begrijp en dat ik God noem.

Ik wens U allen een goeden avond, vrienden.

Van de band overgenomen en g e s t e n c i l d d o o r Type- en Copieerinrichting J. R i e n t j e s HAVENKADE 60 - SCHEVENINGEN Telefoon : 55 41 62

